

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/132/2024
Identifikačné číslo spisu:	5118215923
Dátum vydania rozhodnutia:	14.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5118215923.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ MUDr. Q. K., nar. X. X. XXXX, L., L. XX, 2/ Ing. B. K., nar. X. X. XXXX, L., L. XX, obidvaja právne zastúpení JUDr. Ľubou Berezňaninovou, advokátkou, Prešov, Hlavná 45, proti žalovanému: Generali Česká pojišťovna a.s., Praha 1, Nové Město, Spálená 75/16, Česká republika, konajúca prostredníctvom Generali Poist'ovňa, pobočka poisťovne z iného členského štátu, Bratislava, Lamačská cesta 3/A, IČO: 54 228 573, právne zastúpený JUDr. Gabrielou Reichovou, advokátkou, Martin, Pavla Mudroňa 26, o zaplatenie 23.347,96 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 7Csp/167/2018, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 24. októbra 2023 sp. zn. 9CoCsp/35/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 24. októbra 2023 sp. zn. 9CoCsp/35/2023 vo výrokoch IV. a V. týkajúcich sa náhrady trov prvoinštančného konania a vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania v spojitosti s uznesením Okresného súdu v Žiline zo dňa 29. júla 2024 č. k. 7Csp/167/2018-622 z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k 7Csp/167/2018 zo dňa 20. februára 2023 rozhodol tak, že konanie v časti o zaplatenie 15.083,13 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 10. 7. 2018 do zaplatenia zastavil. (I. výrok) Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcom v rade 1/ a 2/ sumu o 6.464,71 eur spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne od 10. 7. 2018 do zaplatenia, a to do 3 dní po právoplatnosti tohto rozsudku. (II. výrok) Vo zvyšku súd žalobu žalobcov v rade 1/ a 2/ zamietol. (III. výrok) Súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania proti žalobcom v rade 1/ a 2/ v rozsahu 44,64 %. (IV. výrok) Súd priznal štátu Slovenskej republike nárok na náhradu trov konania proti žalobcom v rade 1/ a 2/ v celom rozsahu. (V. výrok)

1.1. Na základe vykonaného dokazovania súd považoval za preukázané, že 13. 8. 2014 uzatvorili žalovaný ako poisťovateľ a žalobkyňa 1/ ako poistník poistnú zmluvu s názvom Domino komplexné poistenie bývania, predmetom ktorej bolo poistenie nehnuteľnosti rekreačná budova - drevená, nachádzajúca sa v A., súp. č. XXX na parc. č. 2026/4 na poistnú sumu 60.000 eur s ročným poistným 66 eur. Medzi sporovými stranami nebolo sporné, že dňa 14. 12. 2017 žalovaný obdržal od žalobkyne v rade 1/ hlásenie vzniku škodovej udalosti - poškodenie predmetu poistenia v dôsledku víchrice zo dňa

12. 12. 2017. Žalovaný mailovým podaním zo dňa 14. 12. 2017 žalobkyni v rade 1/ potvrdil prijatie hlásenia škodovej udalosti (dôkaz na č. 1. 15 spisu). Dňa 28. 12. 2017 sa za účasti žalobcu v rade 2/ a zástupcu žalovaného uskutočnila obhliadka nehnuteľnosti po škodovej udalosti, z ktorej bol vykonaný zápis, v ktorom je okrem iných uvedený dátum a čas škody 12. 12. 2017, miesto vzniku škody C., príčina vzniku škody bola víchrica a poškodila celú chatu. Ako príčina vzniku škody bolo uvedenie pád stromov počas víchrice na rekreačnú chatu, komín - azbestová vložka nutná asanácia odpadu, zateplenie minerálna vata + terový papier. V popise skutkového stavu bolo uvedené, chata - celodrevená konštrukcia drev. krov + krytina falc. plech pozinkovaný. Nosné časti chaty boli pohnuté, vyosené, zlomené, strecha prednej časti totálne zničená, komín - tehla + vyvločkovanie, popraskaný aj vo vnútri. Klient chatu strhne, rozoberie a postaví novú, pôdorys chaty podrobný bude priložený poisteným. Hlavná budova rozmer 8 x 5,5 m + veranda 3 x 2,5 m. V strhnutej časti poškodená elektroinštalácia.

1.2. Po zrušení veci odvolacím súdom prvoinštančný súd vo veci nariadil kontrolné znalecké dokazovanie. Súdom ustanovený znalec vypracoval znalecký posudok č. 33/2022 zo dňa 28. 2. 2022. Na podklade výsledkov kontrolného znaleckého dokazovania na pojednávaní 18. 1. 2023 žalobcovia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne zobrali žalobu v časti o zaplatenie 15.083,13 eur s príslušenstvom späť, vychádzajúc z výšky nákladov na opravu po vzniku škody, ktorú znalecký ústav vyčíslil v sume 28.016,87 eur s DPH.

1.3. Žalobcom bola ešte pred podaním žaloby uhradená zo strany žalovaného suma 19.752,04 eur, po odpočítaní ktorej doplatok poistného plnenia predstavoval 8.264,83 eur, na zaplatenie ktorej zotrvali na podanej žalobe. Žalovaný s čiastočným späťvzatím žaloby súhlasil. Poukázal na platnú právnu úpravu, jednotlivé časti a články všeobecných poistných podmienok s tým, že plnenie žalovaného ako poisťovateľa je upravené vo všeobecných poistných podmienkach v časti A čl. V a v čl. VI časti B v spojení s čl. IV ods. 1, 2. Z výsledkov kontrolného znaleckého posudku uvedeného v bode 49. odôvodnenia vyplývalo, že plnenie poisťovateľa sa riadilo ust. časti B čl. VI ods. 1 písm. a) bod i) Všeobecných poistných podmienok v spojení s čl. IV ods. 1 a 2 písm. a), nakoľko poistená nehnuteľnosť bola poistená na novú (východiskovú) hodnotu a neprichádzalo do úvahy použitie poistnej hodnoty podľa písm. b), keďže znehodnotenie poistenej nehnuteľnosti nepresiahlo 70 % novej hodnoty a neprichádzalo do úvahy ani použitie poistnej hodnoty podľa písm. c), keďže poškodená nehnuteľnosť nebola určená na zbúranie, alebo je inak trvale znehodnotená tak, že ju nemožno používať na iný účel. Východisková hodnota poistenej nehnuteľnosti bola znalcom stanovená na 63.780,46 eur, náklady na opravu 28.016,87 eur, miera poškodenia celkom 32,14 %. Žalobcom teda vzniklo právo a žalovanému povinnosť, aby im žalovaný ako poisťovateľ vyplatil sumu zodpovedajúcu primeraným nákladom na opravu poškodenej veci zníženú o cenu zvyškov nenahradzovaných častí poškodenej veci, ktorá bola v predmetnom znaleckom posudku stanovená vo výške 148,26 eur. V danom prípade bolo však potrebné aplikovať aj ods. 11 čl. VI časti B Všeobecných poistných podmienok, nakoľko poistná suma stanovená v poistnej zmluve 60.000 eur bola nižšia ako nová (východisková hodnota) stanovená znaleckým posudkom vo výške 63.780,46 eur a išlo teda o podpoistenie. Súd postupom podľa podmienok poistnej zmluvy prepočítal výšku poistného plnenia nasledovne 60.000 eur (poistná suma stanovená v poistnej zmluve) x 27.868,61 eur (náklady na opravu 28.016,87 eur po odpočítaní použiteľných zvyškov 148,26 eur) : 63.780,46 eur (nová (východisková) poistná hodnota) a dospel k záveru, že poisťovateľ (právny predchodca žalovaného) mal žalobcom poskytnúť poistné plnenie vo výške 26.216,75 eur. Právny predchodca žalovaného dňa 9. 7. 2018 poskytol poistné plnenie vo výške 19.752,04 eur, t. j. o 6.464,71 eur menej.

1.4. Súd sa v celom rozsahu stotožnil s argumentáciou žalobcov k námietkam žalovaného proti kontrolnému znaleckému dokazovaniu a k návrhu na konfrontáciu a výsluch znalcov. Kontrolné znalecké dokazovanie bolo nariadené na základe pokynu odvolacieho súdu, za účelom odstránenia rozporov, ktoré existovali ohľadne rozsahu poškodenia nehnuteľnosti žalobcov a od toho sa odvíjajúcej výšky poistného plnenia. Dôkaz znaleckým posudkom je súd oprávnený hodnotiť podľa zásad vyjadrených v ustanovení § 191 CSP. Súd hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi. Znalec v znaleckom posudku odborne jednoznačne objasnil závery svojho posudku, dal presvedčivú odpoveď na zadané otázky podložené objektívnymi zisťovaniami, vyjadril sa k rozdielom v žalovaným predložených znaleckým posudkoch, tieto objasnil. Znalecký posudok spĺňa všetky vyššie uvedené atribúty čo do jeho presvedčivosti, úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie

znaleckého nálezu je v súlade s ostatnými vykonanými dôkazmi. Súd preto nevidel dôvod na nariadenie konfrontácie znalcov a ich výsluch, preto uvedený návrh žalovaného na vykonanie dokazovania zamietol. Súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 6.464,71 eur a vo zvyšku žalobu žalobcov ako nedôvodnú zamietol.

1.5. Žalobcovia si žalobou zároveň uplatnili úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 8.264,83 eur od 10. 7. 2018 do zaplatenia.

1.6. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1, 2 CSP. Žalobcovia si podanou žalobou uplatnili pôvodne sumu 23.347,96 eur s prísl. po späťvzatí žaloby o zaplatenie 15.083,13 s úrokom z omeškania 5 % od 10. 7. 2018 uplatňovali sumu 8.264,83 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 10. 7. 2018 do zaplatenia. Žalobcovia z procesného hľadiska zaviniли zastavenie konania v časti, v ktorej bolo konanie zastavené a žalovanému vznikol nárok na náhradu trov tejto časti konania v zmysle ust. § 256 CSP. Súd priznal žalobcom nárok vo výške 6.464,71 eur s prísl. Pri percentuálnom vyjadrení úspechu žalobcovia mali úspech 27,68 %, (pri zohľadnení procesného zavinenia späťvzatia žaloby 15.083,13 eur), ich neúspech predstavuje 72,32 %, čo predstavuje úspech žalovaného. Čistý úspech žalobcovia nemali, čistý úspech žalovaného predstavuje 44,64 % (od jeho úspechu 72,32 % súd odpočítal jeho neúspech 27,68 %), v ktorej výške súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania tak, ako je uvedené v bode IV. výroku tohto rozsudku. V konaní bolo nariadené kontrolné znalecké dokazovanie, náklady ktorého boli čiastočne hradené zo záloh zložených stranami konania, ktoré však nepokryli znalcom vyúčtované a súdom priznané znalečné. Rozdiel priznanej sumy uznesením č. k. 7Csp/167/2018-394 zo dňa 14. 3. 2022 vo výške 19,43 eur bol uhradený z rozpočtových prostriedkov tunajšieho súdu. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak na strane štátu, prostredníctvom súdu, v konaní vzniknú trovy konania spojené s vykonaním dôkazu. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris), súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania štátu SR princíp racionálneho zákonodarcu a o nároku na náhradu trov konania štátu rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že štát má podľa výsledkov konania proti stranám nárok na náhradu trov konania, ktoré platil. Tak ako už súd uviedol vyššie žalobcovia v konaní čistý úspech nemali, preto súd priznal štátu SR nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v rade 1/ a 2/ v celom rozsahu.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 24. októbra 2023 sp. zn. 9CoCsp/35/2023 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. (prvý výrok) Vo výrokoch I. a III. ponechal rozsudok prvoinštančného súdu nedotknutý. (druhý výrok) Vo výroku V. rozsudok prvoinštančného súdu zmenil tak, že štátu Slovenskej republiky priznal nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcom 1/, 2/ vo výške 72,32 % a vo vzťahu k žalovanému 27,68 %. (tretí výrok) Žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. (štvrtý výrok)

2.1. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že prvoinštančný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, z výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam, vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie vyčerpávajúcím a podrobným spôsobom v zmysle ust. § 220 CSP odôvodnil. Odvolací súd sa stotožnil s procesným postupom prvoinštančného súdu, pokiaľ nevyhovel návrhu žalovaného na vykonanie dokazovania, konfrontáciou medzi znalcami ÚSI a znalcom Ing. M. T., PhD. Z obsahu znaleckého posudku vypracovaného ÚSI odvolací súd zistil, že ohliadka spojená s miestnym šetrením bola vykonaná 9. 2. 2022. Žalovaný sa ohliadky nezúčastnil. Na ohliadke bola znalcami ÚSI vykonaná podrobná prehliadka rekreačnej chaty evidovanej na pozemku parc. č. CK-N 2026/4 vrátane okolia chaty s vyhotovením kontrolných meraní rozmerov predmetnej chaty, vyhotovené boli popisy a fotodokumentácia predmetu posúdenia. Vzhľadom na to, že od vzniku škodovej udalosti uplynuli viac ako 4 roky, bola chata jej vlastníkmi provízorne dočasne opravená, najmä z dôvodu vzniku ďalších poškodení z titulu nechránenia otvorených priestorov a konštrukcií voči poveternostným a iným vplyvom. Z uvedeného dôvodu znalci popis budovy a jednotlivých konštrukcií vykonali k dátumu 11. 12. 2017, na základe informácií získaných zo spisu na základe analýz priložených znaleckých posudkov č. 42/2018 zo dňa 6. 7. 2018 (znalecká organizácia EXPERTA s.r.o.) a posudku č. 100/2019 zo dňa 19. 6. 2019 (znalec Ing. M. T., PhD.), ako i z vyjadrenia poškodeného pri ohliadke stavby. Počas ohliadky rekreačnej chaty bolo možné na jednotlivých konštrukciách rozpoznať

provizórne dočasné opravy, ktoré však z technického hľadiska nemožno považovať ako trvalé. Vzhľadom na to, že nebolo možné priamo preveriť rozmery a stav konštrukcie chaty v čase vzniku škodovej udalosti zo dňa 11. 12. 2017 ÚSI vychádzal pri výpočtoch z miery poškodenia, zo zameraní z ohliadok vykonaných znalcami predložených znaleckých posudkov a likvidátormi poisťovne (žalovaného) a ich porovnaním s rozsahom viditeľných dočasných (provizórnych) opráv, ktoré boli do času konania ohliadky na objekte vykonané. Ďalej znalci ÚSI v bode 4. bod 4.1. presne rozpisali prehľad rozsahu poškodenia, a to či už na úrovni 1 PP, úrovni 1 NP, na úrovni podkrovia zastrešenia a v komentári ÚSI uviedol, že z dôvodu pádu stromov na predmetný objekt počas víchrice v predmetnej oblasti vzniklo najvýznamnejšie poškodenie v časti strešnej konštrukcie v rámci nosnej a obalovej konštrukcie s tým, že pri páde stromu došlo k deformácii celej konštrukcie krovu, resp. došlo k jej pružnej odozve na nepredvídateľné zaťaženie. Ďalej uviedli, že debnenie strechy je celoplošné a zbortenie časti debnenia vplyvom padnutého stromu v určitom mieste danej konštrukcie došlo k zvýšenému namáhaniu spojov v oblasti, ktorá presahuje dĺžku nadpájaného debnenia, tým sú porušené spoje debnenia a krokiev, zároveň sú porušené aj spoje kotvenia strešnej krytiny k podkladu. Pri danom porušení dochádza k porušeniu kotvenia krytiny, čo má zásadný vplyv na životnosť a funkčnosť strešnej krytiny (jej vodotesnosť, pevnosť, odolnosť voči vztlakovým silám bežného pôsobenia vetra). ÚSI vyjadril presvedčenie, že vzniknuté porušenie nosnej konštrukcie krovu a stien je opraviteľné, avšak pre možnosť opravenia za nevyhnutné považoval odstrániť všetky doplnkové konštrukcie, aby bolo možné jednak skontrolovať všetky nosné prvky a ich poškodenie v miestach spojov jednotlivých prvkov a v druhom kroku realizovať samotné práce požadovaných opráv, odstránenie strešnej krytiny celoplošne, debnenia z hornej strany krokiev, spevnenie a následné obloženie nosných stien, na ktorých podkrovnice sú krokvy osedlané. Zároveň konštatoval, že posudzovanou poruchou základy chaty dotknuté neboli, a preto rozsah ich poškodenia stanovil na 0 %. Vzhľadom na to, že objekt je konštrukčne vyhotovený ako dvojpodlažný s podkrovím, zvislé nosné konštrukcie podzemného podlažia (1 PP) sú ťažké murované s hrúbkou steny približne 300mm a zvislé nosné konštrukcie nadzemného podlažia sú vyhotovené ako drevené zrubové so zrubom šírky približne 120mm, zastal názor, že v danom prípade treba poškodenie stanoviť v plošnej výmere podlahovej plochy. K uvedenému potom predložil i podrobný výpočet. V tabuľke č. 01 vykonal popis porušenia jednotlivých prvkov a konštrukcií. Pokiaľ sa týkalo nákladov na opravu, tieto sú obsiahnuté v bode 4.2 znaleckého posudku s tým, že náklady na opravu boli stanovené pomocou základných rozpočtových nákladov na mernú jednotku porovnateľného objektu v zmysle časti C.1 prílohy č. 3 Vyhlášky MS SR č. 492/2004 Z. z. Zároveň v tabuľke č. 02 znalci popisali mieru poškodenia a základné náklady na opravu spolu s nákladmi na odstránenie poškodených prvkov, nákladmi na projektovú dokumentáciu sanácie a na opravu celkom, s tým, že na hodnotenom objekte nedošlo ku vzniku totálnej škody, nakoľko celkové poškodenie prvkov PDŽ nepresahuje 50 %. V tabuľke č. 05 znalci dokumentovali výpočet hodnoty využiteľných zvyškov a v tabuľke č. 06 stanovenie výšky škody. Zároveň v bode 5. sa vyjadrili k predloženým znaleckým posudkom s tým, že pre vyjadrenie sa k záverom oboch znaleckých posudkov vytvorili tabuľku č. 08 so zhrnutím výsledkov predložených posudkov a výsledkov výpočtov ÚSI. Podľa výsledkov uvedených v záveroch porovnávaných posudkov vyplývalo, že východiskovú hodnotu Experta stanovila na 50.607,12 eur, znalec T. na 54.450 eur a ÚSI na 53.150,38 eur. Technickú hodnotu Experta na 31.811,64 eur, znalec T. na 31.020,49 eur a ÚSI na 34.170,38 eur. Náklady na opravu Experta vyčíslila vo výške 16.494,33 eur, znalec T. na 7.405,59 eur a ÚSI na 23.543,59 eur. Využiteľné zvyšky Experta na 41,16 eur, znalec T. na 81,67 eur a ÚSI na 148,26 eur. V poznámke ÚSI uviedol, že pre účely porovnania výsledných hodnôt východiskovej technickej hodnoty a nákladov na opravu sú uvedené sumy v eurách na úrovni bez DPH. Hodnota využiteľných zvyškov je uvedená všeobecná na úrovni s DPH. Zjavné rozdiely v jednotlivých hodnotách odôvodnil použitím vstupných údajov použitých vo výpočtoch vyplývajúcich z rozdielneho výpočtu zastavanej plochy objektu a jeho jednotlivých podlaží. Stručný prehľad uviedol v tabuľke č. 09, kde zastavanú plochu podlažia v m² na 1PP Experta ustálila na 40,52m², znalec T. na 44,01m² a ÚSI na 43,48m². Zastavanú plochu 1NP Experta stanovila na 44,74m², znalec T. na 53,92m² a ÚSI na 51,26m². Zastavanú plochu podlažia PK Experta stanovila na 29,74m², znalec T. na 39,33m² a ÚSI na 34,96m². Ďalej ÚSI uviedol, v akých konkrétnych bodoch boli zistené rozdiely vo vypočítaných východiskových a technických hodnotách hodnoteného objektu s tým, že ďalšie rozdielnosti vyplývajú z rozdielneho nazerania na pôsobenie a vplyv padnutých stromov na konštrukcie chaty a ich následnú odozvu na toto pôsobenie. Tieto rozdielnosti majú zásadný vplyv na

výslednú výšku vypočítaných nákladov potrebných na opravu poškodeného objektu. Za podstatné tiež ÚSI považoval, že v posudku č. 42/2018 (Experta s.r.o.) boli náklady na opravu vyčíslené formou rozpočtovania úkonov, potrebných pre uvedenie poškodenej stavby do stavu pred poškodením - cenovou kalkuláciou. V posudku č. 110/2019 (Ing. M. T., PhD.) boli náklady vyčíslené na základe použitia cenových podielov stavby upravených podľa miery poškodenia prvkov dlhodobej a krátkodobej životnosti pomocou základných rozpočtových ukazovateľov, pričom ÚSI použil pre stanovenie nákladov potrebných na opravu rovnaký spôsob výpočtu. Podľa poznámky znalecký posudok č. 42/2018 vyhotovený znaleckou organizáciou Experta s.r.o. bol v čase odovzdania posudku vyhotovený organizáciou nezapísanou v odvetví, odhad hodnoty nehnuteľnosti a odhad hodnoty stavebných prác. V tabuľke č. 10 ÚSI podrobne popísal rozsah porušenia jednotlivých prvkov a konštrukcií posudzovaného objektu a jeho porovnanie v predložených posudkoch č. 42/2018 a č. 110/2019 s odborným názorom ÚSI. V závere znaleckého posudku v odpovedi na úlohu č. 5 ÚSI vysvetlil výrazné rozdiely v znaleckých posudkoch č. 42/2018, č. 110/2019 a posudkom ÚSI pri stanovení technickej východiskovej hodnoty a výslednej hodnoty v nákladoch na opravu poškodeného objektu tým, že boli použité rozdielne vstupné údaje do výpočtov vyplývajúce z rozdielneho výpočtu zastavanej plochy objektu a jeho jednotlivých podlaží, z rozdielneho definovania jednotlivých konštrukcií pri stanovení rozpočtových ukazovateľov, čo malo za následok rozdiely vo vypočítaných východiskových a technických hodnotách. Rozdielne bol definovaný rozsah porušenia jednotlivých konštrukcií prvkov posudzovaného objektu počas škodovej udalosti, čo malo za následok rozdiely v stanovení konečných nákladov potrebných na opravu rekreačnej chaty.

2.2. Vo väzbe na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že zo znaleckého posudku je jednoznačne poznateľné, na poklade akých skutočností došlo k stanoveniu nielen rozdielnej miery poškodenia, ale i nákladov na opravu po vzniku škodovej udalosti, a to najmä medzi znaleckými posudkami vypracovanými ÚSI a znalcom Ing. M. T., PhD. Za nie bezvýznamnú v tejto súvislosti odvolací súd považoval, že v tabuľke č. 10 bolo podrobne popísané priame porušenie jednotlivých častí vplyvom padnutých stromov s porovnaním jednotlivých znaleckých posudkov, pričom práve z tejto tabuľky je evidentné, že znalec T. na rozdiel od znaleckej organizácie Experta a ÚSI niektoré prvky, resp. rozsah porušenia jednotlivých prvkov a konštrukcií stanovil iba určitým percentom, bez toho, aby podrobne popísal, na podklade akých skutočností práve k takémuto rozsahu poškodenia dospel, pričom napr. pri prvku vnútorných keramických obkladov uviedol 0 % poškodenie bez ohľadu na to, že znalecká organizácia Experta konštatovala v 1,04 prasknutý keramický obklad v kúpeľni, doporučila celý obsah vymeniť, podobne pri prvku schody, taktiež uviedol 0 % poškodenie dverí, na rozdiel od toho, že tak Experta ako i ÚSI konštatovali poškodenie dvier, vzhľadom na poškodenie a zdeformovanie stien a priečok. Podobne, pokiaľ sa týkalo vnútorného hygienického zariadenia položka 23, Experta konštatovala 1,04 prasknutá WC misa, obdobne ako ÚSI s tým, že znalec T. konštatoval 0 %, porušenie a poškodenie ďalších prvkov oproti znaleckej organizácii Experta, prípadne ÚSI značne percentuálne podhodnotil. V kontexte uvedeného odvolací súd nepovažoval za nevyhnutné, resp. potrebné vykonať konfrontáciu medzi znalcom Ing. PhD. T. a znalcami, ktorí vypracovali znalecký posudok za ÚSI, nakoľko nimi podané podrobné vysvetlenie považoval za dostačujúce. Navyše z fotodokumentácie tvoriacej prílohu č. 6 znaleckého posudku ÚSI, jednoznačne bolo možné vidieť konštatované a popísané porušenie jednotlivých prvkov a tieto porovnať s tabuľkou č. 10 znaleckého posudku. Odvolací súd zastal názor, že znalecký posudok vypracovaný ÚSI je nielen presvedčivý, ale i súladný s inými vykonanými dôkazmi a ním stanovené hodnoty nie sú vo výraznom nepomere k ostatným vykonaným dôkazom (znalecký posudok Experta s.r.o., výška poisťného plnenia stanovená likvidátorom poisťovne žalovaného v januári 2018). Práve preto, že znalec Ing. T., PhD. podhodnotil, prípadne vôbec neuznal poškodenie jednotlivých prvkov, a to na rozdiel i od znaleckej organizácie Experta s.r.o. odvolací súd mal za to, že ním konštatované závery nie sú akceptovateľné, z pohľadu stanovenej výšky nákladov na opravu poškodenej nehnuteľnosti 8.886,70 eur a hodnoty zvyškov 98 eur. Práve tento znalecký posudok sa podstatne odkláňal od výsledkov, resp. záverov či už znaleckých posudkov alebo iných dôkazov, ktoré boli v konaní predložené, a to najmä v celkovom popise poškodenia jednotlivých častí a jednotlivých prvkov, ako i výpočtu zastavanej plochy objektu a jeho jednotlivých podlaží. Napokon ÚSI použil pre stanovenie nákladov potrebných na opravu rovnaký spôsob výpočtu ako Ing. M. T., PhD. v posudku č. 110/2019. Strany konania osobitne konečnú výšku plnenia ustálenú prvoinštančným súdom nenamietali ani nespochybňovali, v nadväznosti na čo odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu vo

výrokoch II. a IV. potvrdil, stotožniac sa i s odôvodnením prvoinštančného súdu podľa § 387 ods. 1, 2 CSP. Vo výrokoch I. a III. ponechal rozsudok prvoinštančného súdu ako odvolaním strán nenapadnutý, nedotknutý.

2.3. Vo vzťahu k odvolaniu žalobcov proti výrokom rozsudku prvoinštančného súdu IV. a V. odvolací súd považoval za potrebné uviesť, že pokiaľ prvoinštančný súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania proti žalobcom 1/, 2/ v rozsahu 44,64 %, v tejto časti sa odvolací súd plne stotožnil s postupom prvoinštančného súdu a jeho rozsudok ako správny potvrdil. Za podstatné pre rozhodnutie považoval, že žalobcovia 1/, 2/ si uplatnili v konaní nárok na zaplatenie 23.347,96 eur s príslušenstvom vo vzťahu k žalovanému po tom, čo im bolo už vyplatené zo strany žalovaného poistné plnenie vo výške 19.752,04 eur. V priebehu konania žalobcovia zobrali žalobu späť o zaplatenie 15.083,13 eur s úrokom z omeškania 5 % od 10. 7. 2018 do zaplatenia. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Podľa Z IV, s 736: Z procesného hľadiska je navrhovateľovo zavinenie za zastavenie konania späťvzatie návrhu. Úvahy o tom, či si navrhovateľ bol alebo mohol byť vedomý bezdôvodnosti svojho návrhu na začatie konania sú z hľadiska použitia citovaného ustanovenia bezpredmetné. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR zo 14. októbra 2008 sp. zn. 5MCdo/12/2008: zavinenie je potrebné posudzovať len z procesného hľadiska, nie podľa hmotného práva, z dôvodu, že v opačnom prípade by išlo o posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku vo veci samej. Preto, ak zobral navrhovateľ návrh späť, zásadne platí, že zavinil zastavenie konania, a je preto povinný uhradiť odporcovi jeho trovy. Podľa rozhodnutia Krajského súdu v Trnave z 10. marca 2014 sp. zn. 23Co/413/2012, pri zodpovedaní otázky, ktorý z účastníkov z procesného hľadiska zavinil zastavenie konania, treba vychádzať z porovnania toho, čoho sa navrhovateľ podaným návrhom domáhal (podľa petitu) a dôvodu späťvzatia žaloby. Ak je dôvodom späťvzatia návrhu podaného dôvodne správanie odporcu v súlade so žalobnou požiadavkou navrhovateľa treba dospieť k záveru, že odporca zastavenie konania zavinil. Ak má také správanie, ktoré spôsobilo zastavenie konania, ísť na ťarchu odporcu, musí ísť o procesnú situáciu, keď sa odporca zachoval v intenciách žalobného návrhu (petitu), pôjde teda o situáciu, keď bola požiadavka navrhovateľa splnená neskorším správaním (konaním) odporcu bez toho, aby o veci (meritórne) rozhodol súd. Medzi správaním odporcu a žalobným návrhom musí byť vecná spojitosť. V kontexte uvedeného sa preto odvolací súd plne stotožnil s postupom prvoinštančného súdu, pokiaľ pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania medzi stranami aplikoval ust. § 256 ods. 1 CSP.

2.4. Na druhej strane odvolací súd zmenil rozsudok prvoinštančného súdu vo výroku V. majúc za to, že z hľadiska spravodlivého usporiadania vzťahov medzi stranami je potrebné štátu Slovenskej republiky priznať nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcom 1/, 2/ vo výške 72,32 % a vo vzťahu k žalovanému 27,68 % podľa pomeru ich hrubého úspechu a neúspechu v spore. Mal za to, že je potrebné prisvedčiť prvoinštančnému súdu v tom, že na daný prípad nie sú analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris) a je potrebné vychádzať zo základných princípov Čl. 4 ods. 2 CSP a z princípu právnej istoty podľa Čl. 2 ods. 1, 2 základných princípov CSP. Odvolací súd mal za to, že pokiaľ v konaní neúspech žalobcov predstavoval 72,32 % a nie 100 %, nezodpovedalo by princípu všeobecnej spravodlivosti, aby sa podieľali v celom rozsahu na náhrade trov štátu. Podiel strán na náhradu trov konania štátu preto pomerne rozdelil podľa ich hrubého úspechu a neúspechu v spore.

2.5. Odvolací súd žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Žalovaný bol v odvolacom konaní neúspešný, odvolaniu žalobcov odvolací súd čiastočne vyhovel, a to čo do výroku o náhrade trov konania štátu. Vzhľadom však na nepatrnosť celkového úspechu žalobcov 1/, 2/ v odvolacom konaní nepovažoval za potrebné premietnuť túto skutočnosť do rozhodnutia o nároku na náhradu trov odvolacieho konania medzi stranami, nakoľko úspech žalobcov v konečnom dôsledku predstavoval len 27,68 %. Vo väzbe na to pri pomerovaní úspechu a neúspechu strán (neúspech žalobcov 72,32 %) žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj ako „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňovali § 420 písm. f) CSP majúc za to, že odvolací súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovanie ich patriacich procesných práv v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces a § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak

rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

3.1. Namietali, že odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní žalobcov proti výroku o náhrade trov súdneho konania, rovnako aplikoval ust. § 256 ods. 1 CSP poukazujúc aj na niektoré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (viď body 19. a 20. odôvodnenia napadnutého rozsudku), ktoré však podľa názoru žalobcov, nedopadajú na prejednávánú právnu vec. Odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vôbec nezaoberal argumentáciou žalobcov obsiahnutou v ich odvolaní, v ktorej sa domáhali aplikácie § 255 CSP, t. j. rozhodnutia o náhrade trov na základe úspechu. Tak súd I. inštancie, aj odvolací súd, primárne vychádzali z toho, že žalobcovia si podanou žalobou uplatnili peňažné plnenie vo výške 23.347,96 eur s prísl. Po späťvzatí žaloby v časti 15.083,13 eur s prísl., si žalobcovia naďalej uplatňovali sumu 8.264,83 eur s prísl. od 10. 07. 2018 do zaplatenia. Preto oba súdy vzhľadom na čiastočné späťvzatie žaloby, mali za to, že žalobcovia procesne zavinili zastavenie konania v časti, ktorej sa späťvzatie týkalo. Žalovanému bol preto priznaný nárok na náhradu trov súdneho konania v zmysle § 256 CSP. Žalobcovia s vyššie opísaným postupom odvolacieho súdu i súdu I. inštancie nesúhlasia. Sú toho názoru, že je v rozpore tak so zásadou úspechu, zásadou zavinenia i s relevantnou judikatúrou. V nadväznosti na toto svoje presvedčenie, už v odvolaní poukázali na niektoré rozhodnutia (nálezy) Ústavného súdu SR, z ktorých vyplýva, že v prejednávanej právnej veci nemožno o trovách konania rozhodnúť iba na základe § 256 ods. 1 CSP. Po vypracovaní znaleckého posudku žalobcovia na najbližšom pojednávaní zobrali čiastočne žalobu späť čo do výšky pôvodne žalovanej sumy poistného plnenia, ktorá prevyšovala sumu výšky škody zistenej na základe tohto ZP. Žalobcovia nikdy nezobrali žalobu späť čo do základu nároku - na ňom zotrvali aj po čiastočnom späťvzatí. Základ nároku im bol priznaný, avšak v inej výške, ako pôvodne žadovali. Žalobcovia trvajú na tom, že nemali možnosť už pri podaní žaloby presne vyčíslieť výšku nimi požadovanej sumy poistného plnenia, resp. náhrady škody. Keďže žalobcovia boli povinní už pri spísaní žaloby uviesť konkrétnu sumu náhrady škody, resp. poistného plnenia, ktorého úhrady sa domáhajú, vychádzali z podkladov, najmä z rozpočtu na opravu spracovaného Ing. I., ktorý považovali pre potreby žaloby za plne relevantný. Zároveň vychádzali aj z listu poisťovne zo dňa 05. 01. 2018 a sumy poistného plnenia tam vyčíslenej. Žalobcovia k tomu opakovane uvádzajú, že po informovaní sa o výške poistného plnenia, im bolo zo strany žalovaného oznámené, že do sumy 34.057,12 eur neboli zahrnuté poškodenia komína, železobetónovej platne, terasy a pod.). Preto žalobcovia odôvodnene počítali s tým, že konečná výška poistného plnenia bude vyššia ako avizovaných 34.057,12 eur. Aj preto napokon pre kvantifikáciu svojho nároku uplatneného v žalobe, vychádzali z rozpočtu na opravu spracovaného Ing. I., t. j. zo sumy 43.100 eur, od ktorej odpočítali poistné plnenie, uhradené žalobcom pred podaním žaloby, vo výške 19.752,04 eur. Takto dospeli k žalovanej sume 23.347,96 eur s prísl. Žalobcovia teda namietali, že objektívne nebolo v ich možnostiach ani schopnostiach s konečnou platnosťou ustáliť konečnú sumu poistného plnenia, na ktorý majú nárok. K tomuto došlo až na základe kontrolného znaleckého posudku spracovaného znaleckým ústavom, a to na pokyn odvolacieho súdu. Z vykonaného dokazovania je teda možné vyvodiť záver, že sa jednalo o tak závažnú a komplikovanú vec, ktorej konečné posúdenie (vyčíslenie výšky náhrady škody) si vyžadovalo osobitné vedecké posúdenie, keďže znalecký posudok, ktorý bol zároveň podkladom meritórneho rozsudku, bol vypracovaný znaleckým ústavom. Už z tohto postupu súdu I. inštancie je zrejmé, že nebolo možné od žalobcov očakávať, aby sami, už v žalobe presne a s definitívnou platnosťou vyčíslili výšku požadovaného doplatku náhrady škody, resp. poistného plnenia. Žalobcovia sa v tejto súvislosti opakovane odvolávajú na ustálenú súdnu prax, judikovanú najmä Ústavným súdom SR, z ktorej vyplýva, že v prípade ak určenie výšky plnenia závisí od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, je na mieste, aby všeobecné súdy postupovali v intenciách § 142 ods. 3 OSP, a to napriek tomu, že ustanovenie *expressis verbis* identické s § 142 ods. 3 OSP, CSP neobsahuje. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku vo vzťahu k náhrade trov konania vyplýva, že žalobcovia boli nepochybne v celom rozsahu úspešní pokiaľ ide o základ nimi uplatneného nároku. Zároveň je nepochybné, že konečná výška nimi uplatneného poistného plnenia bola závislá od záverov tzv. kontrolného znaleckého posudku, ku ktorému nariadeniu pristúpil súd I. inštancie až potom, čo mu to nariadil odvolací súd. Pokiaľ ide o samotný pojem „úspech vo veci“ súd ho má vždy skúmať čo do právneho základu veci a čo do výšky. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom, t. j. víťazstvom v spore. U žalobcu možno o plnom úspechu vo veci hovoriť vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej. Podľa právnej teórie je potrebné zásadu úspechu uplatniť aj

vtedy, ak výška plnenia závisí od znaleckého posudku alebo úvahy súdu. V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Tu je potom na mieste priznanie náhrady trov výlučne zo skutočne súdom priznanej sumy, resp. zo sumy, ktorá ostala po poslednej úprave petitu žaloby zo strany žalobcu. To znamená, že v prejednávanej veci mal súd, pri rozhodovaní o náhrade trov vychádzať zo sumy 8.263,83 eur s prísl. a nie z pôvodne žalovanej sumy 23.347,96 eur s prísl. K úprave petitu zo strany žalobcu totiž došlo výlučne z dôvodu a na základe záverov znaleckého ústavu. Uvedený postup súdu možno následne odôvodniť prostredníctvom interpretácie pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP), keďže tento, ako je uvedené vyššie sa skúma čo do právneho základu, nie čo do výšky priznaného nároku. Odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vôbec nezaoberal podstatnou argumentáciou žalobcov týkajúcou sa aplikácie zásady úspechu pri rozhodovaní vo veci, ktorej výsledok je závislý od záverov znaleckého dokazovania, s odkazom na relevantné rozhodnutia Ústavného súdu SR, a to aj s ohľadom na splnenie povinnosti všeobecných súdov, pri výklade aplikovaných všeobecne záväzných právnych predpisov, vychádzať vždy z ich ústavnokonformného výkladu. Žalobcovia sú toho názoru, že všeobecné súdy pri rozhodovaní o náhrade trov, nepostupovali zákonným a ústavnokonformným spôsobom. Napadnuté výroky tak možno považovať za arbitrárne. Ani z odôvodnenia rozsudku súdu I. inštancie, ani z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, totiž nemožno zistiť, ako sa všeobecné súdy vysporiadali s relevantnou argumentáciou žalobcov, ktorou sa domáhali aplikácie zásady úspechu v zmysle § 255 CSP. Preto sú žalobcovia toho názoru, že tým bola založená prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd, zhodne so súdom I. inštancie, v napadnutom rozsudku konštatoval, že žalobcovia zaviniли čiastočné zastavenie konania v dôsledku späťvzatia pôvodnej žaloby v rozsahu sumy 15.083, 13 eur. Teda v konečnom dôsledku pri rozhodovaní o náhrade trov aplikoval výlučne zásadu zodpovednosti za zavinenie trov. Tento postup súdu považujú žalobcovia za nesprávny a rozporný s vyššie citovanou judikatúrou Ústavného súdu SR. V prejednávanej veci ho, podľa ich názoru, nebolo možné použiť. V prejednávanej právnej veci nešlo o situáciu predvídanú v § 256 ods. 1 CSP. Žalobcovia čiastočne vzali späť žalobu iba a výlučne z toho dôvodu, že po doručení a dôkladnom preštudovaní kontrolného znaleckého posudku, sa po prvý raz dozvedeli konečnú výšku nimi uplatneného nároku. Preto procesne postupovali tak, aby žalobu zosúladi s výsledkami vykonaného znaleckého dokazovania. To nebolo možné urobiť inak, ako čiastočným späťvzatím žaloby. Teda žalobcovia nijakým spôsobom nezavinili čiastočné zastavenie súdneho konania. Práve naopak, žalobcovia boli nútení podať predmetnú žalobu, aby sa s konečnou platnosťou - znaleckým dokazovaním - ustálila výška poistného plnenia, ktorého sa proti žalovanému, resp. jeho právnenému predchodcovi, domáhali. Teda čiastočné späťvzatie žaloby nič nemení na tom, že čo do základu žalobcami uplatneného nároku, boli títo úspešní. Až do doručenia znaleckého posudku, ostala sporná iba výška (suma) poistného plnenia. Táto skutočnosť má ten dôsledok, že z procesného hľadiska je súd pri rozhodovaní o náhrade trov povinný vychádzať zo sumy určenej znaleckým posudkom, príp. naposledy upravenej žalobcami. Argumentácia odvolacieho súdu obsiahnutá v bode 20. odôvodnenia napadnutého rozsudku je v prejednávanej právnej veci nepoužiteľná. Vychádza totiž z úplne odlišného skutkového i právneho stavu. Keďže žalobcovia nemali možnosť sa relevantným spôsobom vyjadriť k právnej argumentácii súdu I. inštancie, ktorá ho viedla k rozhodnutiu o náhrade trov súdneho konania a túto mohli po prvý raz namietat až v odvolacom konaní, došlo k situácii, keď rozhodovanie o rozsahu náhrady trov bolo de iure jednoinštančné. Súd I. inštancie sa ani nemal možnosť oboznámiť s vyššie uvedenou argumentáciou žalobcov ohľadne náhrady trov a touto sa vo svojom rozhodnutí zaoberať. To znamená, že žalobcom bolo odopreté dvojinštančné konanie v otázke rozsahu náhrady trov súdneho konania. Uvedený závažný procesný nedostatok neodstránil ani odvolací súd. Vzhľadom na to, že žalobcom nebolo známe, aby sa dovolací súd zaoberal podobnou právnou vecou, ako aj s ohľadom na citované rozhodnutia Ústavného súdu SR, v ktorých tento jednoznačne konštatuje, že napriek tomu, že v CSP sa nenachádza ustanovenie s rovnakým alebo podobným obsahom ako bol § 143 ods. 2 OSP, nemožno bez ďalšieho prijať záver, že postup upravený v tomto ustanovení je v súčasnosti vylúčený. Je nepopierateľnou úlohou a povinnosťou všeobecných súdov náležitým spôsobom zistiť skutkový stav prejednávanej právnej veci a na základe neho meritorne rozhodnúť. To isté platí aj o rozhodovaní o náhrade trov súdneho konania, ktoré nemožno striktné oddeľovať od rozhodovania vo veci samej. Naopak, konanie a rozhodovanie o náhrade trov je neoddeliteľnou súčasťou prejednávanej veci a je priamo závislé nielen na konečnom výsledku, ale aj na

relevantných skutočnostiach, ktoré k tomuto výsledku viedli a ktoré majú svoj podklad vo vykonanom dokazovaní. V opačnom prípade nemožno postup konajúceho súdu vyhodnotiť ako zákonný. Výrok, ktorým odvolací súd rozhodol o nepriznaní nároku na náhradu trov odvolacieho konania žiadnej zo strán sporu, je závislý od meritórneho výroku.

3.2. S poukazom na uvedené dôvody dovolateľa navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a aby im priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolanie zamietol ako nedôvodné prípadne odmietol ako neprípustné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonom stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP), v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Dovolatelia vyvodzovali prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo strany sporu, resp. účastníka konania na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť.

10. Podľa § 387 ods. 3 veta druhá CSP odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

11. Dovolací súd uvádza, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany prednesené na súde prvej inštancie i v podanom odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvoľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Rovnako podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí,

že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

12. Žalobcovia dovolaním napadli rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o náhrade trov konania, pričom vymedzili dovolací dôvod ustanovením § 420 písm. f) CSP, dovolací súd sa preto najskôr aj zaoberal otázkou prípustnosti podaného dovolania.

13. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na rozhodnutie dovolacieho súdu v uznesení Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2021 sp. zn. 1VOBdo/2/2021: „Rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania väd zmätočnosti v zmysle § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol s konečnou platnosťou o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania“. Obdobne aj vo viacerých svojich rozhodnutiach Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval prípustnosť dovolania vo výroku o trovách konania z dôvodu zmätočnosti vyplývajúcu z § 420 písm. f) CSP (napr. 1Cdo/157/2023, 1Cdo/54/2023, 1Cdo/5/2024, 8Cdo/266/2019, 4Cdo/69/2022, 2Cdo/89/2020 a iné).

14. Dovolatelia namietali, že odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní žalobcov proti výroku o náhrade trov súdneho konania, rovnako aplikoval ust. § 256 ods. 1 CSP poukazujúc aj na niektoré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (viď body 19. a 20. odôvodnenia napadnutého rozsudku), ktoré však podľa názoru žalobcov, nedopadajú na prejednávajú právnu vec. Odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vôbec nezaoberal argumentáciou žalobcov obsiahnutou v ich odvolaní, v ktorej sa domáhali aplikácie § 255 CSP, t. j. rozhodnutia o náhrade trov na základe úspechu. Tak súd I. inštancie, aj odvolací súd, primárne vychádzali z toho, že žalobcovia si podanou žalobou uplatnili peňažné plnenie vo výške 23.347,96 eur s prísl. Po späťvzatí žaloby v časti 15.083,13 eur s prísl., si žalobcovia naďalej uplatňovali sumu 8.264,83 eur s prísl. od 10. 07. 2018 do zaplatenia. Preto oba súdy vzhľadom na čiastočné späťvzatie žaloby, mali za to, že žalobcovia procesne zavinili zastavenie konania v časti, ktorej sa späťvzatie týkalo. Žalovanému bol preto priznaný nárok na náhradu trov súdneho konania v zmysle § 256 CSP.

15. Podľa § 255 CSP ods. 1 a 2 súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

15.1. Zásada úspechu v spore sa premieta v ustanovení § 255 ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. „Úspech vo veci“ súd vždy skúma čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu) charakteristická pre sporové konania sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Nejde však o náhradu všetkých trov, ktoré strana v konaní vynaložila, ale iba trov konania vymedzených v ustanovení § 251. To znamená všetkých trov, ktoré sú preukázané, odôvodnené, účelne vynaložené a ktoré vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom (t. j. víťazstvom) v spore. Plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Plný úspech v spore môže mať žalobca aj žalovaný. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej (v prípade žaloby na plnenie ide nielen o istinu, ale aj o príslušenstvo), t. j. ak sa jeho žalobe vyhovel v celom rozsahu. Pri žalobách so zloženým petitom či eventuálnym petitom je žalobca plne úspešný, ak bolo vyhovené jeho primárnemu petitu alebo v prípade zamietnutia primárneho petitu, ak bolo vyhovené petitu sekundárnemu. Pri alternatívnom petite, keď voľba žiadaného plnenia je na strane žalovaného, ide o úspech žalobcu, ak je vyhovené jednej z uplatnených alternatív. V prípade alternatívy facultas je procesný úspech na strane žalobcu, pokiaľ bolo vyhovené aspoň jednému petitu. Žalovaný má plný úspech v spore, ak bola žaloba žalobcu v celom

rozsahu zamietnutá.

15.2. Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako *lex specialis* vo vzťahu k § 142 ods. 2 OSP (k tomu napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 142/2014). Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 OSP), ale len dve (§ 255 ods. 1, 2 CSP). Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej). Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP), keďže ten, ako je uvedené vyššie, sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku.

16. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

17. K otázke náhrady trov konania dovolací súd opätovne uvádza, že v sporovom konaní sa pri náhrade trov konania uplatňuje zásada úspechu, v zmysle ktorej súd prizná náhradu trov konania strane, ktorá mala vo veci úspech, a to voči neúspešnej strane. Civilný sporový poriadok dopĺňa zásadu úspechu aj o zásadu procesnej zodpovednosti za zavinenie vyjadrenú v ustanovení § 256 CSP, v zmysle ktorého, ak strana procesne zaviní zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

18. Vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie (pôvodne § 146 ods. 2 a § 147 OSP) bola transformovaná do podoby vyjadrenej v § 256 CSP a znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Náhrada týchto trov sa prisudzuje bez ohľadu na meritórny výsledok sporu. Pojem „procesné zavinenie“, použitý v ustanovení § 256 CSP, sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska. Zásada zodpovednosti za zavinenie je inštitútom procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí konania. Zavinenie však nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie sa strany sporu (teda aj jej prejav vôle spočívajúci napr. v späťvzátí žaloby) a dôsledkom je vznik trov protistrany (pozri uznesenie Ústavného súdu ČR II. ÚS 563/01 alebo I. ÚS 469/04). Prvkom zavinenia môže byť aj náhoda, napr. odpadnutie predmetu sporu, pretože nič z toho nie je možné pripočítať na ťarchu toho, kto sa iba bránil. Ak jedna procesná strana zaviní, že konanie muselo byť zastavené, pričom o veci nemôže byť meritórne rozhodnuté, a tým zistené, či bola žaloba podaná dôvodne, vzniká jej zásadne povinnosť nahradiť druhej procesnej strane trovy konania. Pojem „procesné zavinenie“ je pritom nevyhnutné vykladať komplexne a extenzívne. Za osobu, ktorá zavinila zastavenie konania, je považovaný aj žalovaný, ktorý svoj dlh splnil po začatí sporu a vyvolal tým u žalobcu nevyhnutnosť späťvzatia dôvodne podanej žaloby. Ak sporovej strane možno pričítať procesné zavinenie trov konania, ktoré by inak neboli vznikli, súd prizná ich náhradu protistrane (§ 256 ods. 2 CSP).

19. Konanie môže byť zastavené z rôznych procesných dôvodov. Najčastejšie dochádza k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia žaloby (celkom alebo sčasti) alebo v dôsledku nedostatku procesných podmienok. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie sa uplatní pre každé konanie bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo zastavené, ak už vznikol procesnoprávny vzťah medzi súdom a oboma stranami sporu a medzi stranami sporu navzájom. K zastaveniu konania môže dôjsť napr. z dôvodu späťvzatia žaloby či už úplného alebo čiastočného (§ 145 CSP), z dôvodu neodstrániteľného nedostatku podmienky konania (§ 161 ods. 1 CSP), z dôvodu odstrániteľného nedostatku podmienky konania, ktorý sa nepodarilo odstrániť (§ 161 ods. 3 CSP). Ako už bolo uvedené (bez ohľadu na to, že do CSP nebola výslovne prebratá druhá veta § 146 ods. 2 OSP), naďalej platí, že ak sa pre správanie sa žalovaného

vzala späť žaloba, ktorá bola podaná dôvodne, je žalovaný povinný nahradiť trovy konania, pretože nesporne zavinil zastavenie konania. Ide najmä o prípady, keď žalovaný po podaní žaloby plnil žalobcovi, v dôsledku čoho žalobca vzal žalobu späť. Dôvodnosť žaloby sa posudzuje procesne a bez ohľadu na to, aký by bol výsledok konania, keby k späťvzatiu žaloby nedošlo. Rozhodnou je skutočnosť, že žalovaný splnil to, čoho sa žalobca domáhal, a že len z tohto dôvodu vzal žalobca žalobu späť.

19.1. Aj náhrada trov konania priznaných podľa § 256 ods. 1 CSP sa vzťahuje na účelne vynaložené trovy. Ide o vyjadrenie všeobecného princípu, že nárok na náhradu trov konania je úzko spätý s účelnosťou ich vynakladania pri uplatňovaní práva na súdnu ochranu. Pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania v spojení s ustanovením § 256 ods. 1 CSP je súd povinný skúmať, či niektorá zo strán sporu zavinila, že sa konanie muselo zastaviť. Záver súdu o tom, že je splnený predpoklad na náhradu trov, nevylučuje, aby súčasne nedospel k záveru, že sú splnené predpoklady na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP (dôvody hodné osobitného zreteľa). Súd za daných okolností napriek procesnému zavineniu vysloví, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, pretože sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP.

20. Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že dôvodom zastavenia konania je späťvzatie žaloby žalobcami, považujúc za podstatné pre rozhodnutie, že žalobcovia 1/, 2/ si uplatnili v konaní nárok na zaplatenie 23.347,96 eur s prísľušenstvom vo vzťahu k žalovanému po tom, čo im bolo už vyplatené zo strany žalovaného poistné plnenie vo výške 19.752,04 eur. V priebehu konania žalobcovia zobrali žalobu späť o zaplatenie 15.083,13 eur s úrokom z omeškania 5 % od 10. 7. 2018 do zaplatenia. Uviedol, že podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Podľa Z IV, s 736: Z procesného hľadiska je navrhovateľovo zavinenie za zastavenie konania späťvzatie návrhu. Úvahy o tom, či si navrhovateľ bol alebo mohol byť vedomý bezdôvodnosti svojho návrhu na začatie konania sú z hľadiska použitia citovaného ustanovenia bezpredmetné. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR zo 14. októbra 2008 sp. zn. 5MCdo/12/2008: zavinenie je potrebné posudzovať len z procesného hľadiska, nie podľa hmotného práva, z dôvodu, že v opačnom prípade by išlo o posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku vo veci samej. Preto, ak zobral navrhovateľ návrh späť, zásadne platí, že zavinil zastavenie konania, a je preto povinný uhradiť odporcovi jeho trovy. Podľa rozhodnutia Krajského súdu v Trnave z 10. marca 2014 sp. zn. 23Co/413/2012, pri zodpovedaní otázky, ktorý z účastníkov z procesného hľadiska zavinil zastavenie konania, treba vychádzať z porovnania toho, čoho sa navrhovateľ podaným návrhom domáhal (podľa petitu) a dôvodu späťvzatia žaloby. Ak je dôvodom späťvzatia návrhu podaného dôvodne správanie odporcu v súlade so žalobnou požiadavkou navrhovateľa treba dospieť k záveru, že odporca zastavenie konania zavinil. Ak má také správanie, ktoré spôsobilo zastavenie konania, ísť na ťarchu odporcu, musí ísť o procesnú situáciu, keď sa odporca zachoval v intenciách žalobného návrhu (petitu), pôjde teda o situáciu, keď bola požiadavka navrhovateľa splnená neskorším správaním (konaním) odporcu bez toho, aby o veci (meritórne) rozhodol súd. Medzi správaním odporcu a žalobným návrhom musí byť vecná spojitosť. V kontexte uvedeného sa preto odvolací súd plne stotožnil s postupom prvoinštančného súdu, pokiaľ pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania medzi stranami aplikoval ust. § 256 ods. 1 CSP. V prípade trov odvolacieho konania odvolací súd žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Žalovaný bol v odvolacom konaní neúspešný, odvolaniu žalobcov odvolací súd čiastočne vyhovel, a to čo do výroku o náhrade trov konania štátu. Vzhľadom však na nepatrnosť celkového úspechu žalobcov 1/, 2/ v odvolacom konaní nepovažoval za potrebné premietnuť túto skutočnosť do rozhodnutia o nároku na náhradu trov odvolacieho konania medzi stranami, nakoľko úspech žalobcov v konečnom dôsledku predstavoval len 27,68 %. Vo väzbe na to pri pomerovaní úspechu a neúspechu strán (neúspech žalobcov 72,32 %) žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

21. Dovolací súd v súlade s uvedeným konštatuje, že pokiaľ dovolatelia namietali nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, namietali tak dôvodne. Dovolací súd akcentuje, že je neprípustné posudzovanie danej prejednávanej veci v zmysle tézy, podľa ktorej to, či bola späťvzatá žaloba podaná dôvodne, teda či zastavenie konania procesne zavinili žalobcovia, možno zistiť len z porovnania petitu žaloby a následného správania žalobcov. Takýto postup môže byť prepätým formalizmom a v extrémnom rozpore s princípmi. Je potrebné prihliadať aj na odôvodnenie žalobného petitu, a to za

účelom eliminácie stavu, ktorý by bol v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti. Princíp procesného výsledku nemožno chápať formálne, pretože nielen petit, ale aj žalobné tvrdenia, teda dôvody žaloby vyjadrujú, prečo sa žalobca žalovaného plnenia domáha.

22. Vzhľadom na uvedené, dovolanie žalobcov je za takejto situácie dôvodné, pretože v ňom opodstatnene namietali, že odvolací súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby ako strana uskutočňovali im patriace procesné práva v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP, je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Vzhľadom na uvedené sa dovolací súd ďalšími dovolacími dôvodmi (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) nezaoberal.

23. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.